

Тэма, да якой звярнуўся Яўген Сінічэнка ў сваім творы, не новая ў сучаснай сусветнай літаратуры, можна нават сказаць, што яна папулярная і модная, таму што дэвіянтныя паводзіны чалавека сталі ледзь не нормай у сучасным грамадстве спажывання. Чалавеку ва ўсе часы было ўласціва памыляцца, бо, зрэшты, кожны мае права на памылку, але шкада, што часам шнары, якія гэтыя памылкі пакідаюць на сэрцах, робяць душу чалавека стомленай, самотнай, цяжка хвораі і невылечнай. Відаць, пра гэта і напісаў Жэня...

Наталля Кузьміч

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

РЭЦЭНЗІЯ Ў ЧАСОПІСЕ «ПЕРШАЦВЕТ»

Напрыканцы XX стагоддзя ў спецыялізаваных літаратурных выданнях асноўная ўвага крытыкі ўдзяляецца даследаванню творчай індывідуальнасці пісьменніка, вызначэнню месца яго творчасці ў літаратурным працэсе; працягваюцца пошукі формы і зместу (напрыклад, матэрыялы пад рубрыкамі «ўражанне», «прачытанне», інш.). На жаль, крытыка паступова страчвае актыўнасць, бягучая крытыка ўсё часцей саступае месца літаратуразнаўчым артыкулам, нататкам да пэўных юбілейных мерапрыемстваў, артыкулам асветніцкага характару. Крытыкі працягваюць звяртацца да новага прачытання літаратурнай спадчыны, вяртання да чытача творчасці пісьменнікаў-эмігрантаў, разглядаюць канкрэтны твор уключаным у творчасць аўтара, а яе ў сваю чаргу – у кантэкст літаратурнага працэсу. Літаратурная крытыка існуе ў асноўным у такіх жанравых формах, як агляды артыкул, рэцэнзія, агляд кніжных навінак, анкетаванне пісьменнікаў. Дастаткова рэдка на старонках літаратурна-мастацкіх выданняў з'яўляюцца імёны маладых творцаў, якія пачынаюць працаваць у галіне крытычнай дзейнасці, у асноўным гэта матэрыялы досыць вядомых крытыкаў і літаратуразнаўцаў або саміх жа пісьменнікаў.

Часопіс маладых літаратураў «Першацвет» спрабаваў напаўняць сваю рубрыку «Крытыка» рознымі жанрамі, і самым папулярным быў такі складаны жанр, як рэцэнзія. Як правіла, рэцэнзія пісалася на бягучую літаратуру і, заканамерна, уяўляла сабой спробу аналізу зборнікаў або адзінкавых твораў, якія выходзілі ў перыядычным друку, напрыклад рэцэнзіі Таццяны Барысюк «Жыццё – не баль у чужым садзе...» (№ 4, 1997), Віктара Жыбуля «І ў сто...» (№ 7, 1997), Анжалікі Дубасавай

«Знайсці сваё шчасце», Вольгі Драздовай «Паміж сном і рэальнасцю» (№ 3, 1998), Іны Міхайлавай «Сіла натхнення, або Шлях да майстэрства» (№ 7, 1997), інш.

Магчыма, таму, што аўтары рубрыкі – маладыя творцы, у часопісе рэцэнзія, у асноўным, прадстаўлена як жанр ацэначны, калі аналіз – гэта спосаб аргументацыі аўтарам свайго ўласнага меркавання. Несумненна, у тэкстах маладых аўтараў прысутнічае аргументаванасць пры ацэнцы твора, але часта ў большай ступені заўважаецца пэўная эмацыянальнасць або суб’ектыўнасць – несумненна, кожны аўтар імкнуўся выказаць сваё меркаванне падчас ацэнкі вартасцей таго ці іншага твора, таму і з’яўляюцца такія словы і выразы, як «мабыць», «мая трактоўка», «я проста раю», «не бяруся казаць», «можа», інш. Таксама можна вылучыць падабенства структуры рэцэнзій: на пачатку аўтар у некалькіх сказах разважае над пэўнай тэмай, што пасля аказваецца ў сваю чаргу звязанай з аналізуемай кнігай або творам (гэта выглядае як сваеасаблівы ўступ), потым спрабуе больш-менш падрабязна разгледзець твор, а напрыканцы робіцца выснова пра значнасць / асаблівасць кнігі / твора (гэта выкладае як заключэнне). Варта заўважыць, што, магчыма, у рэцэнзіях маладых крытыкаў не заўсёды прысутнічаюць усе структурныя элементы, абавязковыя для рэцэнзіі, напрыклад такія, як аналіз зместу і формы твора, вызначэнне месца твора ў творчасці аўтара ці ў літаратурным працэсе, а большая ўвага звяртаецца на агульную ацэнку твора з каментаваннем сюжэта, цытаваннем, інш. Але ж аўтары рэцэнзій, як правіла, зусім маладыя людзі, для многіх з якіх такія рэцэнзіі былі першай спробай напісання крытычнага матэрыялу, і, улічваючы гэта, можна гаварыць пра тое, што іх тэксты, нягледзячы на нейкія асаблівасці або недахопы, дастаткова прыйстойна выглядалі на старонках выдання, якое было створана для маладых аўтараў і арыентавалася на маладых чытачоў.

Татьяна Орлова

Белорусский государственный университет

КАРТИНА МИРА В УСЛОВИЯХ ПОСТМОДЕРНИСТСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Так как наука любого общества является элементом культуры этого общества, она определяет специфику типов познания и складывается под влиянием множества социокультурных факторов. Культурный контекст каждой эпохи формируется в его рамках. В этом контексте